

ترجمہ
جواهر الکلام

وصیت
جلد ۲

تألیف استاد فقہا شیخ محمد حسن نجفی

ترجمہ، شرح و توضیح

دکتر اکبر نایب زاده

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

فهرست

۱۵	فصل چهارم: در شرایط موصی له
۱۶	۱- موصی له باید موجود باشد
۱۸	۲- میان وقف و وصیت فرق است
۱۹	۳- اگر موقع وراثت وجود داشت
۲۰	۴- برای اجنبی و وارث وصیت صحیح است
۲۱	۵- روایات در این مورد
۲۴	۶- وصیت برای ذمی و حربی
۲۵	۷- میان ارحام و غیرارحام فرقی نیست
۳۰	۸- وصیت برای ذمی و حربی مطلقاً جایز است
۳۱	۹- برای برده وصیت صحیح نیست
۳۳	۱۰- وصیت برای مکاتب
۳۸	۱۱- اگر قسمتی از او آزاد شده
۳۹	۱۲- برای برده خود می تواند وصیت کند
۴۱	۱۳- معنی وصیت برای برده آزادی اوست
۴۲	۱۴- اگر قیمت برده دو برابر ثلث باشد
۴۳	۱۵- برخی گفته در هر حال صحیح است
۴۷	۱۶- وصیت به جزء مشاع از ترکه
۵۱	۱۷- اگر برده را خریدند
۵۲	۱۸- مدبّر نیاز به آزاد کردن ندارد
۵۵	۱۹- اما مکاتب خود مالک
	۲۰- مدیون به آزادی برده وصیت کند

- ۲۱- پرداخت دین مقدم بر وصیت است ۵۹
- ۲۲- اگر برده را در مرض موت آزاد کند ۶۱
- ۲۳- اختلاف ابولیلی با ابن شبرمه ۶۲
- ۲۴- روایات در این مورد ۶۵
- ۲۵- اگر برای مکاتب دیگری وصیت کند ۶۷
- ۲۶- وصیت برای ام ولد ۶۸
- ۲۷- وصیت مطلقه مساوات است ۷۶
- ۲۸- اگر برای عموها و دایی‌ها وصیت کند ۷۷
- ۲۹- اگر یکی را بی‌بی‌ی ترجیح داد ۷۸
- ۳۰- اگر برای اقرا وصیت کند ۷۸
- ۳۱- عقیده شیخ در این مورد ۷۹
- ۳۲- برای قوم خود وصیت کند ۸۲
- ۳۳- برای عشیره خود وصیت کند ۸۴
- ۳۴- برای همسایگانش وصیت کند ۸۵
- ۳۵- وصیت برای حمل ۸۵
- ۳۶- اگر پس از تولد مرد ۸۶
- ۳۷- اگر مسلمان برای فقراء وصیت کند ۸۷
- ۳۸- وصیت مجوسی برای فقراء ۸۸
- ۳۹- وصیت برای معدوم الوصف ۸۹
- ۴۰- موصی له قبل از موصی بمیرد ۸۹
- ۴۱- اگر موصی له ورثه نداشته ۹۱
- ۴۲- اگر بگوید فلان مبلغ به فلانی بدهید ۹۲
- ۴۳- وصیت در راه خدا ۹۲
- ۴۴- وصیت برای خویشاوندان ۹۳
- ۴۵- اگر برای نزدیکترین فرد وصیت کند ۹۴

فصل پنجم: در اوصیاء

- ۴۶- تعریف وصی ۹۴
- ۴۷- برخی گفته‌اند وصیت عهدی عقد است ۹۷
- ۴۸- فرق میان وصیت و وصایت ۹۹
- ۴۹- اگر مورد وصایت را تعیین نکند ۱۰۰
- ۵۰- شرایط وصی عقل و اسلام ۱۰۱
- ۵۱- اگر وصی بی‌بهره شود ۱۰۲
- ۵۲- در وصی عدالت شرط است ۱۰۴
- ۵۳- فرق میان وراثت و وصایت ۱۰۵
- ۵۴- استدلال برای شرط عدالت ۱۰۶
- ۵۵- عدالت لازم نیست ۱۰۸
- ۵۶- نباید متجاهر به فسق باشد ۱۰۹
- ۵۷- استدلال بر شرط نبودن عدالت ۱۱۱
- ۵۸- قول برخی در مورد عدالت وصی ۱۱۴
- ۵۹- اگر وصی عادل بود فاسق شد ۱۱۷
- ۶۰- اگر عادل را نه به عنوان عادل وصی قرار دهد ۱۱۸
- ۶۱- اگر صفت بازگشت، وصیت باز نمی‌گردد ۱۲۰
- ۶۲- برده را نمی‌توان وصی قرار داد ۱۲۱
- ۶۳- اگر مالک برده اجازه داد صحیح است ۱۲۲
- ۶۴- شرط دیگر وصی بالغ بودن است ۱۲۶
- ۶۵- بچه را به تنهایی نمی‌توان وصی قرارداد ۱۲۶
- ۶۶- بچه را به انضمام بالغ ۱۲۷
- ۶۷- کبیر تا بلوغ صغیر تصرف می‌کند ۱۲۸
- ۶۸- پس از بلوغ با هم تصرف می‌کنند ۱۲۷
- ۶۹- اگر شرط کند که تا بلوغ صغیر تصرف نکند ۱۳۲

- ۷۰- اگر صغیر قبل از بلوغ مرد یا دیوانه بود ۱۳۴
- ۷۱- صغیر گذشته‌ها را نقض نمی‌کند ۱۳۶
- ۷۲- اگر کبیر قبل از بلوغ صغیر مرد ۱۳۷
- ۷۳- کافر را نمی‌توان وصی قرار داد ۱۳۸
- ۷۴- کافر را بر کافر می‌توان وصی قرار داد ۱۳۹
- ۷۵- زن را می‌توان وصی قرار داد ۱۴۲
- ۷۶- اگر دو نفر را وصی قرار دهد ۱۴۴
- ۷۷- بیچک، ام جدا نمی‌تواند کار کند ۱۴۵
- ۷۸- استدلال با رایس ۱۴۶
- ۷۹- اگر دو نفر را مداح وصی قرار دهد ۱۵۰
- ۸۰- اگر دو نفر وصی را سازش نکنند ۱۵۴
- ۸۱- میان اطلاق و نهی از اشخاص فرق است ۱۵۵
- ۸۲- حاکم آنان را به سازش حکم می‌کند ۱۵۶
- ۸۳- اگر سازش آنان ممکن نشد ۱۵۷
- ۸۴- اگر عدم سازش از روی اعتقاد باشد ۱۵۸
- ۸۵- اگر یکی از دو وصی بیمار شد ۱۶۰
- ۸۶- اگر یکی مرد یا وصایتش فسخ شد ۱۶۱
- ۸۷- آیا حاکم می‌تواند اختیارات را به یکی بدهد ۱۶۳
- ۸۸- اگر موصی انفراد و اجتماع را اجازه دهد ۱۶۵
- ۸۹- اگر انفراد را شرط کند ۱۶۶
- ۹۰- وصی تا زمانی که موصی زنده است وصیت را می‌تواند رد کند ۱۶۷
- ۹۱- استدلال با روایات ۱۶۸
- ۹۲- پسر را وصی تعیین کند ۱۷۱
- ۹۳- اگر وصی رد کرد ۱۷۳
- ۹۴- اگر رد بر موصی نرسید رد اثر ندارد ۱۷۴

- ۹۵- اگر قبول وصایت بر وصی ضرری ندارد ۱۷۷
- ۹۶- وصی قراردادن ناراضی هم صحیح است ۱۷۹
- ۹۷- اگر وصی از انجام وصایت ناتوان شد ۱۸۰
- ۹۸- آیا ناتوان را می‌توان وصی قرارداد ۱۸۱
- ۹۹- ناتوان ممکن است تجربه و تدبیر داشته باشد ۱۸۲
- ۱۰۰- اگر وصی خیانت کرد ۱۸۴
- ۱۰۱- اگر وصی خود بخود غزل شده ۱۸۵
- ۱۰۲- اگر وصی خائن بودن وصی را می‌دانست ۱۸۶
- ۱۰۳- اگر پدر و بربر هم خیانت کردند ۱۸۷
- ۱۰۴- وصی امین است یا نه ثلث مال نیست ۱۸۸
- ۱۰۵- وصی اگر تعدی کند ۱۸۹
- ۱۰۶- اگر وصی از مرده طلب داشت ۱۹۰
- ۱۰۷- از ثلث می‌تواند بردارد ۱۹۱
- ۱۰۸- شرایط تقاضی ۱۹۳
- ۱۰۹- آیا تقاضی نیاز به اجازه حاکم دارد ۱۹۴
- ۱۱۰- آیا وصی می‌تواند بفرشد و خود بخرد ۱۹۶
- ۱۱۱- روایات بر منع آن ۱۹۸
- ۱۱۲- اگر به قیمت عادلانه بخرد جایز است ۱۹۹
- ۱۱۳- موصی تعیین وصی را بعد از خود به وصی اجازه دهد ۲۰۰
- ۱۱۴- اگر کسی وصی نداشت ۲۱۰
- ۱۱۵- اگر با بودن پدر برای اداره اموال وصی تعیین کند ۲۱۵
- ۱۱۶- اگر وصی برای امر خاص است ۲۲۱

سه مساله

- ۱۱۷- مساله اول: استمرار اوصاف وصی ۲۲۲

- ۱۱۸- از حین وفات تا پایان کارها شرایط ادامه پیدا کند ۲۲۸
- ۱۱۹- اگر وصی دچار اغماء یا جنون شود ۲۱۳
- ۱۲۰- مسأله دوم: چه کسانی را باید وصیت کرد ۲۳۶
- ۱۲۱- اگر برای اولاد کبیر وصی تعیین کند ۲۳۷
- ۱۲۲- برای پرداخت دیون می‌توان وصی تعیین کرد ۲۳۸
- ۱۲۳- مسأله سوم: قیم می‌تواند اجرت بگیرد ۲۴۱
- ۱۲۴- باندازه نیاز برمی‌دارد ۲۴۲
- ۱۲۵- استدلال با روایات ۲۴۶
- ۱۲۶- اکل معروف یا نه اجرت المثل ۲۴۸
- ۱۲۷- میان قیم و غنی اقی نیست ۲۵۰
- ۱۲۸- اگر قیم مجانی دار کند ۲۵۴
- ۱۲۹- برداشتن مقدار نیاز ۲۵۵

فصل ششم: در لواحق

- ۱۳۰- مسأله اول: به اندازه سهم پسرش به دیگری وصیت کند ۲۵۶
- ۱۳۱- اگر دو پسر داشت ۲۵۷
- ۱۳۲- اگر سهم دخترش را وصیت کند ۲۶۱
- ۱۳۳- اگر دو دختر داشت ۲۶۲
- ۱۳۴- اگر سه خواهر امی و سه برادر ابی داشت ۲۶۳
- ۱۳۵- اگر زوجه و دختر بودند ۲۶۵
- ۱۳۶- اگر برای دیگری سهم زوجه را وصیت کند ۲۶۹
- ۱۳۷- اگر چهار زن داشت ۲۷۰
- ۱۳۸- مسأله دوم: سهم فرزندان را بدیگری وصیت کند ۲۷۵
- ۱۳۹- به قول برخی صحیح است ۲۷۶
- ۱۴۰- برخی گفته‌اند وصیت به نصف مال است ۲۷۹

- ۱۴۱- اگر سهم پسر قاتلش وصیت کند ۲۸۱
- ۱۴۲- مسأله سوم: دو برابر سهم یکی را وصیت کند ۲۸۳
- ۱۴۳- اختلاف در معنی ضعف ۲۸۴
- ۱۴۴- اگر ضعفان را وصیت کند ۲۸۵
- ۱۴۵- وصیت بر ضعف ضعف ۲۸۸
- ۱۴۶- قول چهارم در مسأله ۲۸۹
- ۱۴۷- مسأله چهارم: اگر ثلث خود را برای فقراء وصیت کند ۲۹۰
- ۱۴۸- فقط موجود می دهند ۲۹۲
- ۱۴۹- لازم است اقل سه نفر فقیر داد ۲۹۳
- ۱۵۰- اگر بگوید بندگان آزاد کند ۲۹۵
- ۱۵۱- اگر ثلث برای آزاد کردن کفایت نکند ۲۹۷
- ۱۵۲- مسأله پنجم: برده را برای یکی و ثلث را برای دیگری وصیت کند ۲۹۹
- ۱۵۳- اگر برده زودتر از موصی مرد ۳۰۴
- ۱۵۴- اگر برده پس از فوت موصی بمیرد ۳۰۶
- ۱۵۵- مسأله ششم: پدرش را برای او وصیت کنند ۳۰۸
- ۱۵۶- علامه گفته از اصل حساب می شود ۳۱۰
- ۱۵۷- اگر در مرض موتش پدرش را بخرد ۳۱۱
- ۱۵۸- مسأله هفتم: اگر خانه ای را وصیت کند ۳۱۳
- ۱۵۹- در بطلان وصیت اختلاف است ۳۱۴
- ۱۶۰- مسأله هفتم: برای زید و فقرا وصیت کند ۳۱۶
- ۱۶۱- در این مسأله هفت قول است ۳۱۷

قسمت دوم در تصرفات مریض

- ۱۶۲- تصرفات مؤجل مانند وصیت است ۳۱۹
- ۱۶۳- اختلاف در تصرفات منجر است ۳۲۰

- ۱۶۴- تصرفات تبرعی مریض ۳۲۲
- ۱۶۵- تعریف مرض مخوف ۳۲۳
- ۱۶۶- مرض‌هایی که مخوف نیست ۳۲۴
- ۱۶۷- اظهار نظر درباره امراض کار فقیه نیست ۳۲۵
- ۱۶۸- مرض‌های واسطه ۳۲۶
- ۱۶۹- در روایات مرض مخوف نیامده است ۳۲۹
- ۱۷۰- هر سرفی در هر بیماری که منتهی بغوت شده ۳۳۰
- ۱۷۱- وقایع مخوف دیگر ۳۳۲

مسائلی است

- ۱۷۲- مسأله اول: تصرفات زیادی را منجز انجام دهد ۳۳۵
- ۱۷۳- مسأله دوم: عطای منجر و مؤخر ۳۳۷
- ۱۷۴- از وصیت کم می‌شود ۳۳۸
- ۱۷۵- فرق وصیت با تصرفات منجزه ۳۳۹
- ۱۷۶- مسأله سوم: چیزی را بفروشد و محاببات کند ۳۴۱
- ۱۷۷- به اندازه ثلث از آن مورد قبول است ۳۴۲
- ۱۷۸- راه حل مسأله ۳۴۳
- ۱۷۹- راه برای تخلص از دور ۳۴۶
- ۱۸۰- مسأله چهارم: اگر از بیماری خوب شد ۳۴۸
- ۱۸۱- فرض در معامله‌ای که ربوی نیست ۳۴۹
- ۱۸۲- اگر چیزی بفروشد که قیمتش سی دینار است ۳۵۳
- ۱۸۳- حل مسأله از طریق جبر و مقابله ۳۵۷
- ۱۸۴- مسأله پنجم: در مرض موت کنیزی را آزاد و ازدواج کند ۳۵۹
- ۱۸۵- اگر آزاد کرده و با مهر ازدواج کرده بود ۳۶۲
- ۱۸۶- مسأله ششم: کنیزی را آزاد و ثلث خود را برای او قرار دهد ۳۶۴

۳۷۲		۱۸۷- فهرست عمومی
۳۷۳		۱۸۸- اسامی مقدس
۳۷۴		۱۸۹- آیات کریمه
۳۷۷		۱۹۰- روایات
۳۸۱		۱۹۱- اعلام
۳۸۶		۱۹۲- شرح مختصری بر اعلام
۴۲۳		۱۹۴- منابع
۴۲۷		۱۹۵- شرح مختصری به منابع
۴۴۹		۱۹۶- مواد قانونی
۴۵۰		۱۹۷- کتابهایی که در بحث تعلقات از آنها استفاده شده است